

Tööohutuse ja töetervishoiu kaasamine ärijuhtimisse Agentuuri aruande kokkuvõte

Organisatsioonid käsitlevad tööohutuse ja töetervishoiu küsimusi erinevalt: mõnes on tööohutuse ja töetervishoiu eriteadmisi vähe ja tööõnnetuste, kutsehaiguste ja töölt puudumise küsimustega tegeldakse vaid vastavalt vajadusele; teistes tegeldakse tööohutuse ja töetervishoiuga süsteemsemalt ning ennetavalt, hõlmates tööohutuse ja töetervishoiu organisatsiooni üldisesse juhtimisse. Käesoleva aruande eesmärk on anda teavet ja näiteid selle kohta, kuidas saab tööohutust ja töetervishoidu kaasata üldisesse ärijuhtimisse, saavutades ohutuma ja tervislikuma töökeskkonna ning paremad majandustulemused.

Käesolev aruanne koosneb kolmest osast: kirjandusülevaade, poliitikaülevaade ja hea tava näited.

Kirjandusülevaade

Aruandes on esitatud kokkuvõtte kirjanduses avaldatud näidetest, kuidas tööohutust ja töetervishoidu organisatsioonis kõige paremini juhtida ning mil määral peaks valdkond olema lõimitud organisatsiooni üldisesse juhtimisse ja töökorraldusse.

Kirjandusülevaade keskendub eelkõige küsimustele, kuidas kaasata tööohutust ja töetervishoidu organisatsiooni juhtimisse. Arutatakse seda, kuidas erinevad tööohutuse ja töetervishoiu tavaline ja süstemaatiline juhtimine ning kuidas toimivad tööohutuse ja töetervishoiu juhtimissüsteemid. Samuti käsitletakse, kuidas saab siduda tööohutust ja töetervishoidu kvaliteedijuhtimise ja tervishoiu programmidega (nt tervishoiu propageerimine töökohal). Et organisatsioonid võivad korraga kasutada mitut juhtimissüsteemi ja/või juhtimissüsteemi standardit (nt kvaliteedi, töökeskkonna ning tööohutuse ja töetervishoiu valdkonnas), võib olla vaja kasutatavaid juhtimissüsteeme omavahel lõimida. Sel põhjusel käsitletakse ka ühtsete juhtimissüsteemide teemat.

Eri uuringutes ollakse üldiselt üksmeelel, et tööohutuse ja töetervishoiu juhtimist peaks käsitlema üldise juhtimisstruktuuri osana ning mitte eraldi tegevusprotsessina. Arvatakse, et mida enam tööohutus ja töetervishoid on seotud organisatsiooni põhitegevusega, seda tõhusam on see organisatsiooni muutumise korral (näiteks majandusraskuste, ettevõtete ühinemise, saneerimise või tehnika kiire arengu tõttu). Samas võib täielikku lõimimist takistada näiteks see, et tööohutust ja töetervishoidu peetakse vähem oluliseks kui teisi valdkondi – sageli tegeldakse eelisjärjekorras pigem pakiliste probleemidega ja üldiselt on tootmisprobleemid palju kiireloomulisemad kui muud küsimused. Sel põhjusel rõhutabki mõni ekspert tööohutuse ja töetervishoiu poliitilist tähtsust ning selle

propageerimise vajadust, sest tööohutuse ja töetervishoiu teema konkureerib mõnikord muude oluliste valdkondadega, näiteks tootmisega.

Heade tulemuste saavutamine tööohutuses ja töetervishoius nõuab palju enam kui tööohutuse ja töetervishoiu süsteemi kasutuselevõtt, mis on hästi lõimitud teistesse, olemasolevatesse juhtimisprogrammidesse ja -süsteemidesse. Organisatsioonid peavad arvestama ka töökoha kultuuri- ja poliitikaaspektidega, mida käsitletakse üksikasjalikult kirjandusülevaate teises osas.

Kirjandusülevaate põhilised järeldused on järgmised.

- Tööohutuse ja töetervishoiu juhtimise ning selle üldisesse juhtimis- ja tegevusprotsessidesse hõlmamise teemal on avaldatud palju uurimusi ning huvi selle teema vastu on suur.
- Tööohutuse ja töetervishoiu juhtimise tõhususe uurimine on praegu veel algstaadiumis ning lahendada tuleb mitu metodoloogilist probleemi.
- Tööohutuse ja töetervishoiu juhtimissüsteemide kirjeldused ja näited kinnitavad, et need süsteemid keskenduvad põhiliselt ohutusele (tööõnnetuste ennetamine) ega käsitle muid tööga seotud kahjulikke tervisemõjusid.
- Olemas näib olevat vähe tööohutuse ja töetervishoiu juhtimissüsteemide tavasid, mis keskenduksid organisatsiooniriskidele ja psühhosotsiaalsetele tervisemõjudele (nt vägivald ja konfliktid töökohas, vahetustega töö või pikkade tööpäevadega seotud probleemid).
- Ebastandardseid töösuhteid (ajutine ja osalise tööajaga töö, kaugtöö jne) ning töötamist väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes võib üldiselt käsitleda kahe tähtsa valdkonnana, kus tuleb lahendada tööohutuse ja töetervishoiu juhtimise olulised probleemid.

- Oluline on ka jätkata uuringuid, mis käsitlevad tööohutuse ja töötervishoiu juhtimisstrateegiate ja tööprotsesside tulemuslikkust ja kvaliteeti ning nende vastavust raamdirektiivile (1).

Poliitikaülevaade

Tööohutuse ja töötervishoiu juhtimise tervikliku ja ennetava lähenemisviisi väljatöötamine, kehtestamine ja edendamine toimub rahvusvahelise, Euroopa ja riikide taseme poliitika ja tavade abil. Poliitika ja tavad, mille eesmärk on edendada ja toetada tööohutuse ja töötervishoiu küsimuste kaasamist ettevõtte juhtimisse, on esitatud ka aruandes. Aruandes analüüsitakse strateegiaid, õigusakte, standardeid, suuniseid, programme ja kampaaniaid, mida eri huvirühmad, nagu rahvusvahelised organisatsioonid, Euroopa Liidu asutused, valitsused, tööandjate ja töötajate liidud, tööinspektsioonid, kindlustusasutused jne on algatanud ja ellu viinud.

Tööohutuse ja töötervishoiu juhtimisega seotud poliitika sisaldavad nii kohustuslikke kui ka vabatahtlikke meetmeid. Tööohutuse ja töötervishoiu süsteemse juhtimise ning valdkonna juhtimissüsteemide rakendamise õigusraamistik on Euroopa Liidus kehtestatud raamdirektiiviga, mis määratleb tööohutuse ja töötervishoiu juhtimise põhieesmärgid ning nende saavutamise meetmed. Õigusaktide rakendamist toetavad mitmesugused vabatahtlikud tööohutuse ja töötervishoiu parandamise algatused. Rahvusvahelisel Tööorganisatsioonil (ILO) on tähtis roll tööohutuse ja töötervishoiu vabatahtlike juhtimissüsteemide kasutamise ja rakendamise edendamisel. ILO lähenemisviisi toetatakse mitme riigisisese tava, näiteks riigisiseste suuniste ja edendusprogrammide abil.

Euroopa Liidu riikide edukate meetmete näited, mida kirjeldatakse aruandes, kinnitavad näiteks järgmist:

- Tööohutuse ja töötervishoiu juhtimispoliitika arendamine ja kehtestamine nõuab eri osapoolte, sh valitsuste, kindlustusasutuste, tööandjate ühenduste ja ametiühingute vahelist koostööd. See koostöö on edu põhitegur.
- Et suurendada organisatsioonide motivatsiooni arendada oma tööohutuse ja töötervishoiu juhtimist, võib kasutada mitmesuguseid stimuleerimisvahendeid (sh pakkuda tasuta seminare, vahendeid ja koolitust).
- Üks kõnealuste poliitikate pikaajalist toimet enim mõjutav tegur on jätkusuutlikkus, mida tuleb aktiivselt edendada.

(1) Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta.

- Kirjeldatud poliitika ja tavad on vaja edasi arendada, et kindlustada tööohutuse ja töötervishoiu küsimuste parem lõimimine organisatsiooni üldjuhtimisse ja tegevusprotsessidesse.

Juhtumiuuringud

Paljud organisatsioonid on huvitatud tööohutuse ja töötervishoiu tingimuste pidevast ja süstemaatilisest parandamisest. Osa organisatsioone seab oma tegevuse eesmärgiks lisaks nõuetele vastamisele ka tööohutuse ja töötervishoiu kultuuri lõimimise ettevõtte üldisesse töökultuuri. Nendes organisatsioonides käsitatakse tööohutuse ja töötervishoiu juhtimist tavaliselt ettevõtte üldjuhtimise lahutamatu osana. Käesolevas aruandes esitatud juhtumiuuringute hulgas on näiteid ja hea tava nõuandeid, kuidas saab tööohutust ja töötervishoidu kaasata organisatsiooni üldjuhtimisse ja äriprotsessidesse. Aruandes on 20 näidet ja juhtumit Euroopa Liidu 12 riigist.

Näidetest selgub, et tööohutuse ja töötervishoiu juhtimise täiustamine võib paljude teiste positiivsete mõjude kõrval kaasa tuua ka järgmised tulemused.

- Töötajate parem motivatsioon, tõhusam riskihindamine ning tööohutuse ja töötervishoiu tulemuslikkuse mõõtmine.
- Töötingimuste ja töötajate heaolu paranemine ning selle kaudu ka tööõnnetuste ning tööõnnetustest ja kutsehaigustest tingitud puudumise ja kulude vähenemine.

Paljud aruande näited on iseloomulikud organisatsioonidele, kes püüavad töötingimusi ning oma töötajate tööohutust ja töötervishoidu pidevalt parandada. Peale moraalsete kaalutluste usuvad nad, et ohutu ja tervislik töökeskkond vähendab kulutusi ning suurendab tootlikkust ja konkurentsivõimet. Arvatakse, et tööohutuse ja töötervishoiu tulemuslik juhtimine on tihedalt seotud strateegiliste tegevustega, mille eesmärk on parandada kogu organisatsiooni tegevuse tulemusi.

Kuidas aruannet hankida?

Aruande ingliskeelse täisteksti saab tasuta alla laadida agentuuri veebilehelt <http://osha.europa.eu>.

Käesolev teabeleht on kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes olemas aadressil <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>.

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, ESPAÑA
Tel +34 944794360, faks +34 944794383
E-post: information@osha.europa.eu

